

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И
ОБУЧЕНИЕ

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Състояние на професионалното образование и обучение в България

**ПЕТА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ
Бургас, 6 юни 2018 година**

Ключови приоритети пред ПОО в България

Основни цели на последните реформи в ПОО

- Постигане на по-голяма гъвкавост и пропускливост на образователните пътеки
- Намаляване на броя на ранно напускащите системата на образование и обучение
- Подобряване на качеството на ПОО
- Повишаване на професионалната квалификация на учители и обучаващи

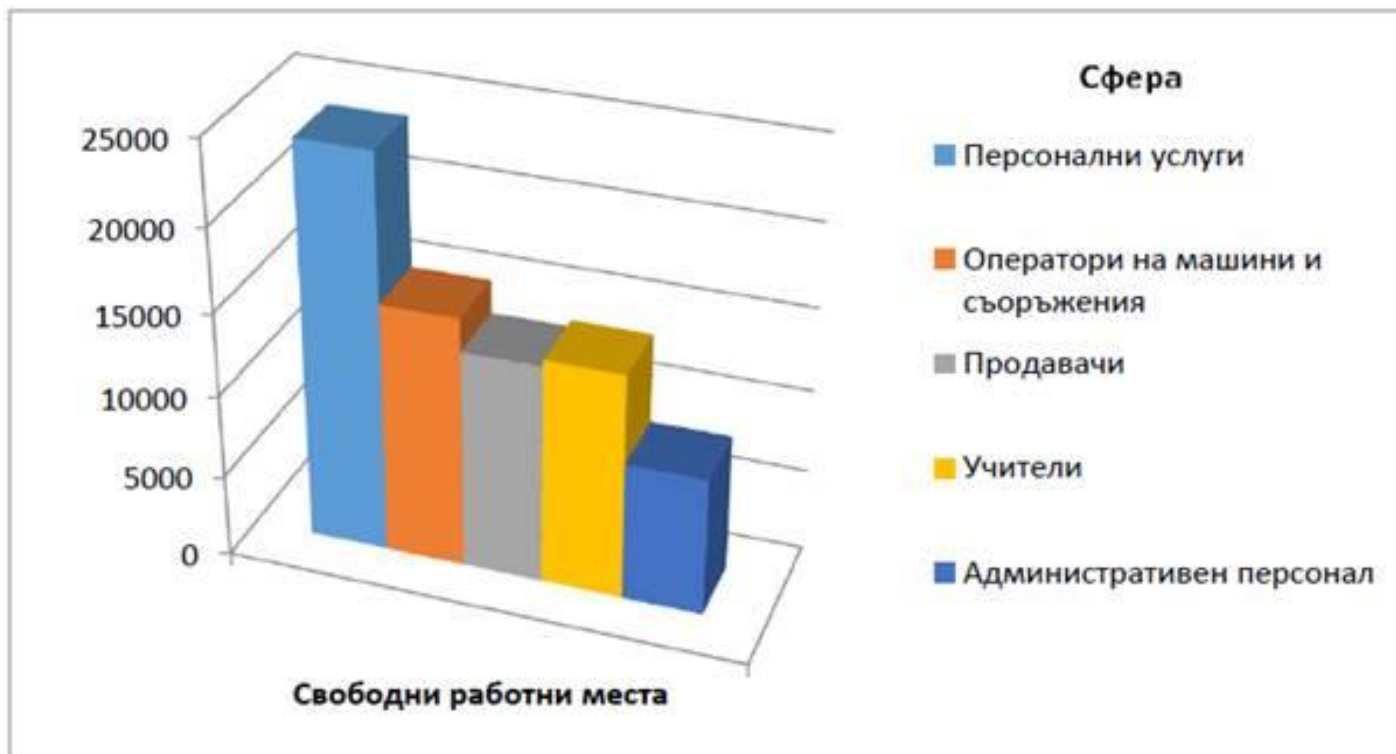
Икономически показатели

- ✓ Най-голям дял в бизнеса имат микро и малките фирми
- ✓ Секторът на услугите е основен за икономиката – 67,6% за 2016г.
- ✓ Процентът на заетост при наскоро завършилите програми за ПОО нараства до 64,2% през 2016г. Почти 2/3 от тези лица са заети в сферата на услугите

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Свободни работни места по професии

По данни от изследване на свободните работни места на първичния пазар по професии на Агенция по заетостта, 2016г.

Основни фактори за избор на професионално образование и обучение

- ✓ Семейните традиции
- ✓ Личните предпочитания

Професионалното ориентиране все още е в процес на развитие

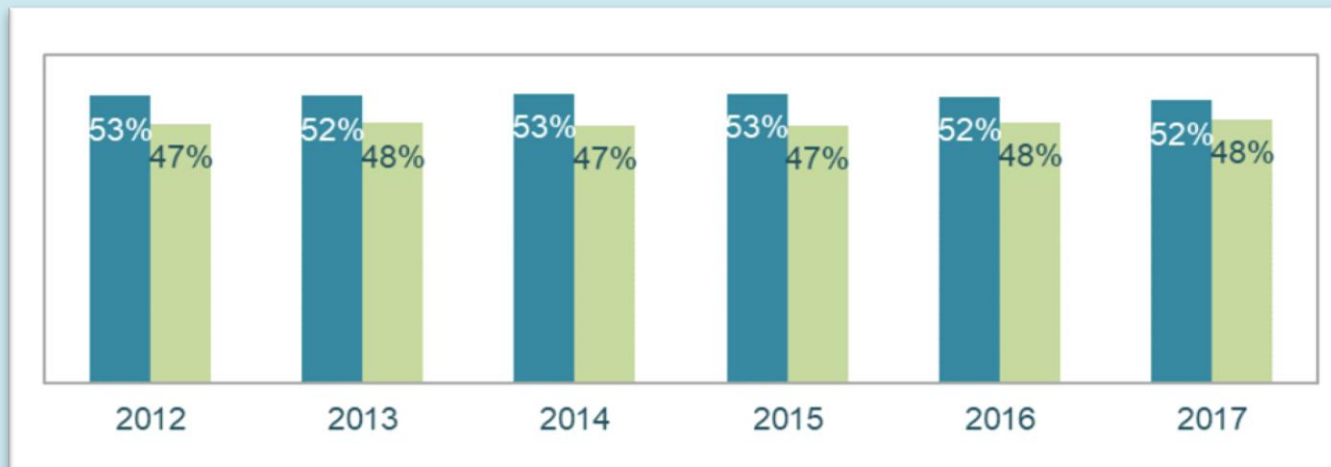

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Участие в ПОО

През 2017г. обучаемите лица в ПОО наброяват 117 130, което представлява 51,7% от общия брой на учениците в системата на средното образование

Обучаеми в системата на средното образование

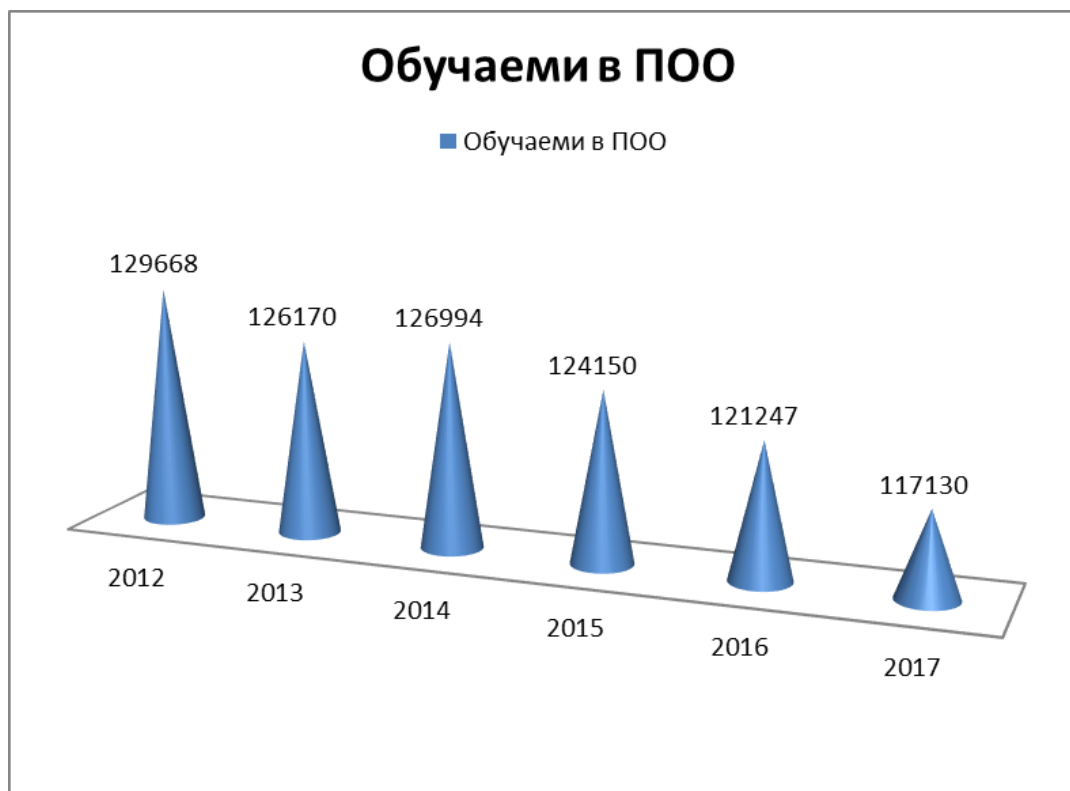

- VET learners
- General education learners

Източник: МОН.

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Обучаеми в средното професионално образование 2012-2017г.

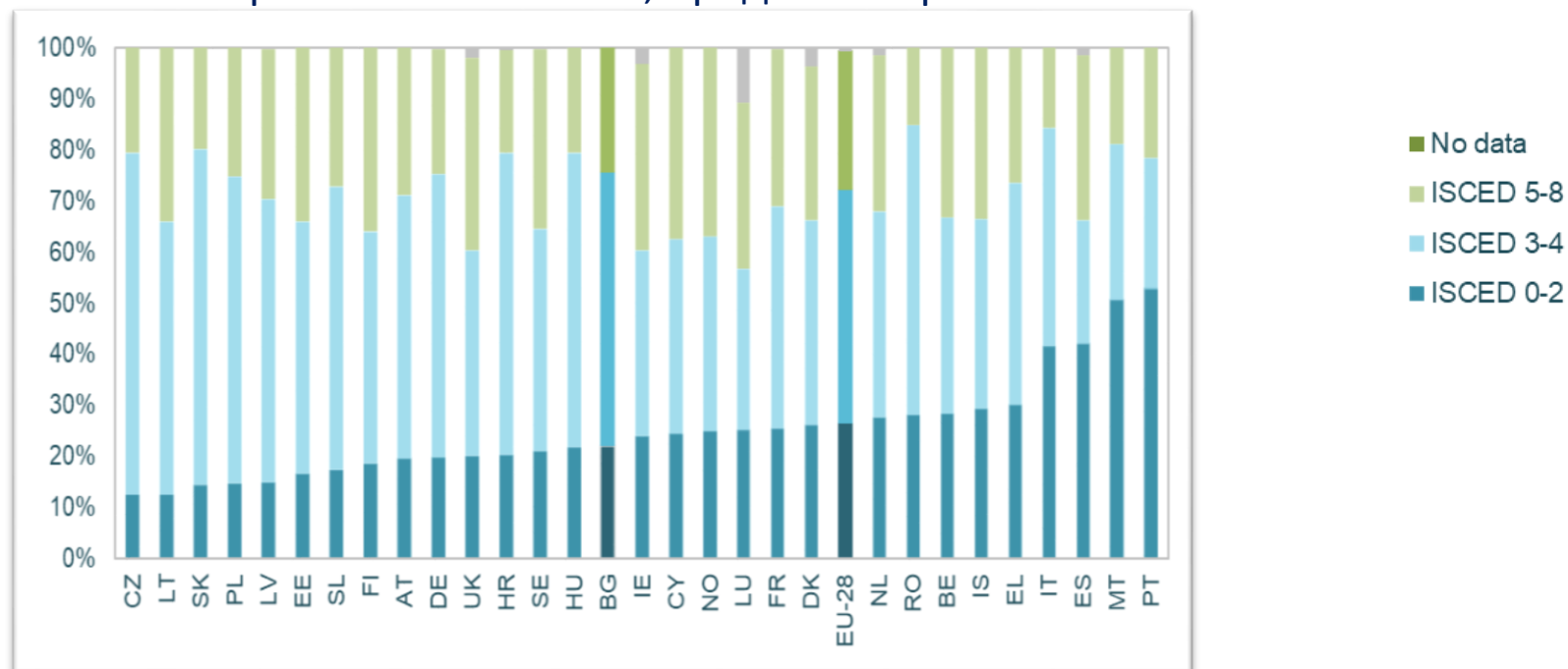
„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Форми на обучение в ПОО

Форма на обучение	Описание
Дневна	Обучението се провежда между 7 и 19 ч. и не продължава повече от 8 часа на ден, 5 дена в седмицата
Вечерна	Обучението се провежда след 17 ч. и не продължава повече от 6 часа на ден, 5 дена в седмицата
Задочна	Включва интензивни занятия в училище, самостоятелно учене и изпити по всеки предмет/ модул
Индивидуална	Организира се за индивидуални обучаеми лица и включва индивидуални занятия, самостоятелно учене и изпити по всеки предмет/ модул
Дистанционна	Индивидуално или групово, базирано на ИКТ обучение, което включва дистанционни занятия, самостоятелно учене, обратна връзка за резултатите от ученето и присъствени изпити по всеки предмет/ модул
Дуална	Организира се от доставчици на ПОО, в сътрудничество с работодатели и включва обучение чрез работа в реална работна среда, наред със занятията в училище
Самостоятелна	Състои се от самостоятелно учене и изпити по всеки предмет/ модул

Образователно равнище

Население (възрастова група от 15 до 64 години) по най-висока образователна степен, придобита през 2016 г.

Бележки: Данните се основават на МСКО 2011 г.

МСКО 0-2 = лица с по-ниско от основно образование, в начален или прогимназиален етап на основното образование

МСКО 3-4 = лица със средно образование или с образование след средно, но не висше

МСКО 5-8 = лица с висше образование

Източник: Евростат, [lfsa_pgaed](#) [данни от 5.5.2017 г.].

Образователно равнище

- ✓ Делът на преждевременно напускащите системата на образование и обучение е 13,8% през 2016г.
- ✓ През юли 2017г. стартира междуинституционален механизъм за задържане в образователната система на учащи в риск от отпадане
- ✓ В началото на 2017/18г. **17 297 обучаеми лица** в системата на общото образование и ПОО се връщат в училище

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Дуална система на обучение

Регламентирано в	Кодекс на труда ЗПОО Наредба за дуалното обучение
Вид договор между работодателя и обучаемото лице	Трудов договор с условия за дуално обучение
Продължителност	1-3 години
Възраст на обучаемото лице	16+ години
Минимални образователни изисквания	Първи гимназиален етап
Възнаграждение	Поне 90% от минималната за страната заплата ( ) (варира според сектора), изплащана от работодателя
Наставници	Финансиране от работодателя
Изисквания към наставниците	Професионална квалификация или висше образование; 3+ години стаж
Специализирано обучение за наставниците, осигурено от работодателя	Да
Задължение на работодателя да предложи работа след приключване на обучението	Не
Задължение на работника да приеме работата, ако такава е предложена	Не
Партньорство с доставчика на ПОО (училище, колеж или център за професионално обучение)	Задължително
Брой дни в рамките на седмицата, прекарани в клас	3 или по-малко в 11 клас; 2 или по-малко в 12 клас
Изпит за придобиване на професионална квалификация	Същият като ПОО, провеждано в училище, но с участието на конкретният работодател в изпитната комисия
Издаден документ	Свидетелство за професионална квалификация

Учене през целия живот

- ✓ Делът на възрастните (над 25г.), които участват в начално и продължаващо ПОО намалява от 40,4% (2013г.) до 36,6 % (2016г.)
- ✓ Най-голям е броят на обучаемите, придобили степен на професионална квалификация, съответстваща на ниво 2 по ЕКР/НКР
- ✓ Най-голям брой от придобилите квалификации за част от професия съответстват на ниво 3 по ЕКР/ НКР

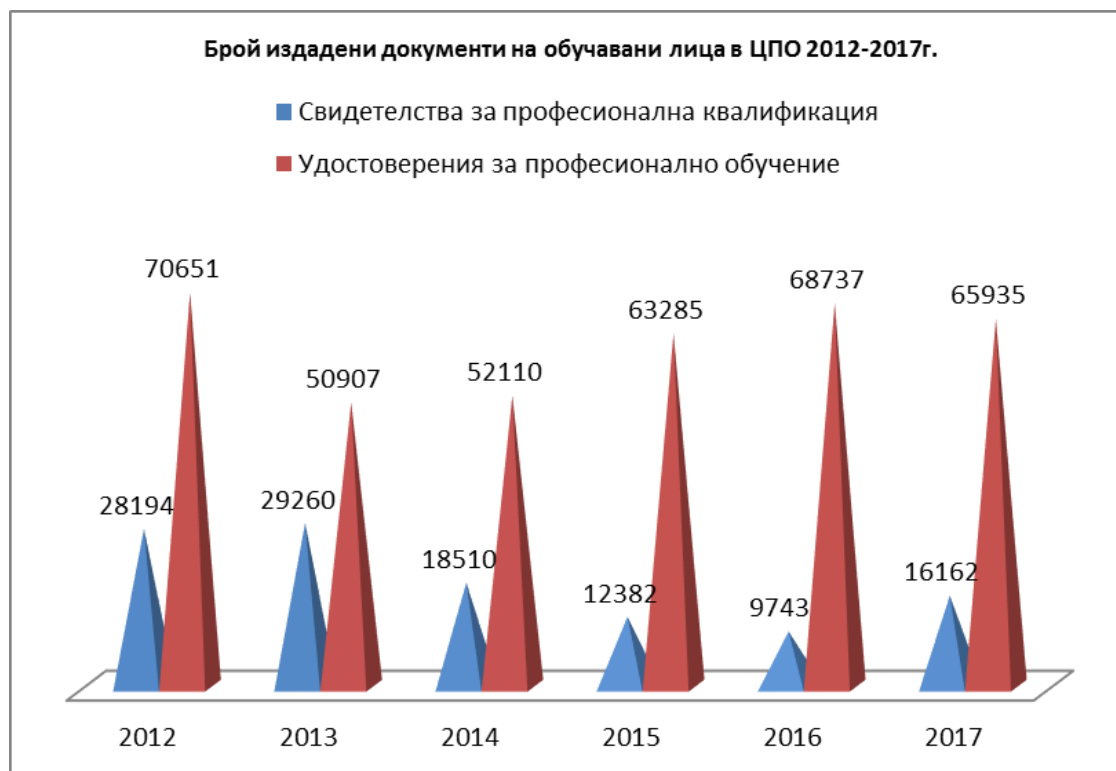
„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Общ брой на обучените лица в ЦПО в периода 2012-2017г.

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Брой издадени документи на обучавани лица в ЦПО 2012-2017г.

Учене през целия живот

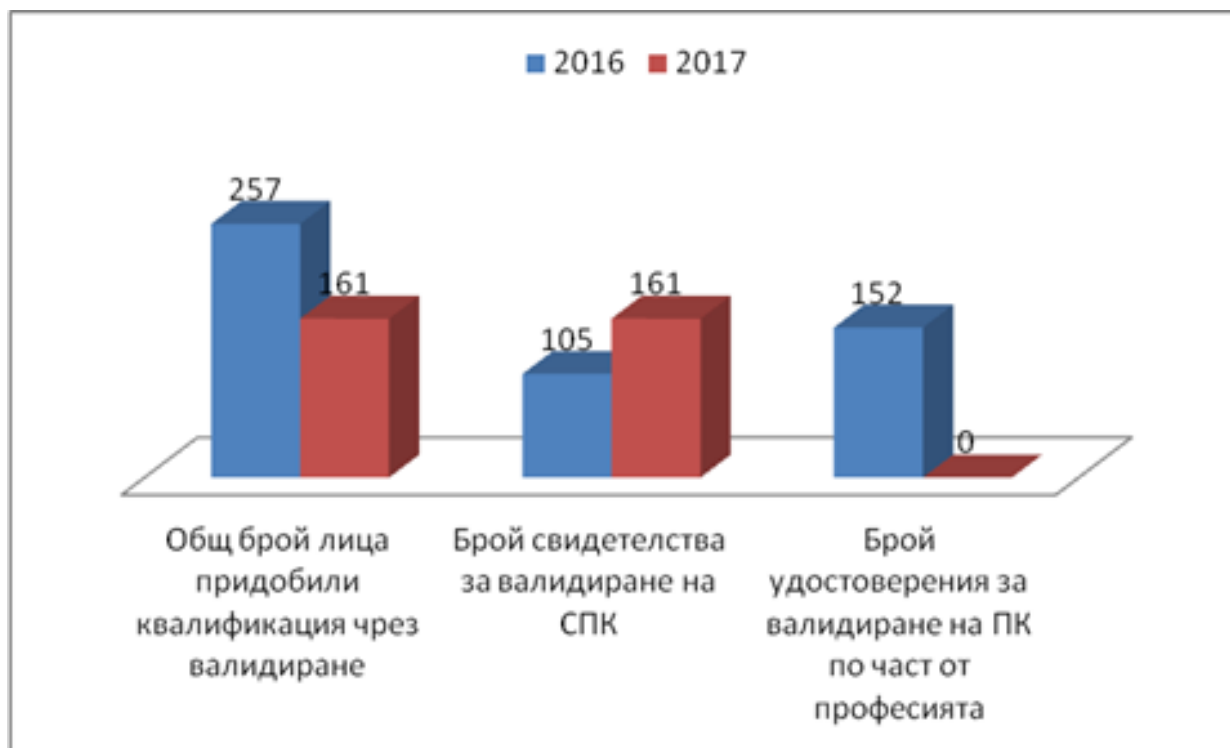
Процентът на участие е вторият
най-нисък в ЕС за 2016г.

През 2016 и 2017 г. ЕСФ и държавния бюджет
финансират професионално обучение
на 8% от регистрираните безработни лица

Приоритет: Валидирането на
неформални знания, умения и
КОМПЕТЕНТНОСТИ

Разширяване на достъпа до ПОО чрез валидиране

По данни на Националната агенция за професионално образование и обучение за 2016г. и 2017г.

„ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

Благодаря за вниманието!

<http://www.refernet.bg/bg/>

<http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/networks/refernet>

<http://www.navet.government.bg/>

ПЕТА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Бургас, 6 юни 2018 година